

Ass Utenriksråd Christian Ulrik Syse
Postboks 8114 Dep.

0032 Oslo

Arkivkode/ File no:
842.0

Deres/ Dykkar ref./ Your ref.:

Vår ref./ Our ref.:
1401443-22Vår saksbeh./ Enquiries:
Eva KløveDato/ Date:
02.12.2015

Via Norads direktør

Kopi til

- Seksjon for globale initiativer, UD
- Regionavdelingen, UD
- Seksjon for etatsstyring, budsjett og forvaltning, UD
- Seksjon for multilaterale utviklingsbanker, UD
- Seksjon for utviklingspolitikk, UD
- Avdeling for økonomisk utvikling, likestilling og styresett, Norad
- Avdeling for helse, utdanning og forskning, Norad
- Avdeling for klima, energi og miljø, Norad
- Avdeling for sivilt samfunn, Norad
- Avdeling for metode og resultatoppfølging, Norad

Oppfølgingsnotat – Studier av Resultatbasert Finansiering

Bakgrunn

Studiene (rapport 4 og 5/2015) ble presentert i sommer sammen med Evalueringsavdelingens diskusjonsnotat med tittelen «Results-based financing has potential but is not a silver bullet». Diskusjonsnotatet drøfter hva som vil være en god tilnærming til resultatbasert finansiering i norsk utviklingssamarbeid. I dette oppfølgingsnotatet trekker vi fram de viktigste anbefalingene fra studiene og diskusjonsnotatet.

Studiene

Formålet med den ene studien var å beskrive hvordan beslutninger om å bruke resultatbasert finansiering i norsk utviklingssamarbeid ble tatt og de hensyn som lå til grunn for disse beslutningene, som særlig er knyttet til helsesektoren, klima og skoginitiativet, og ren energi.

Den andre studien drøfter erfaringene med resultatbasert finansiering i norsk utviklingshjelp, beskriver egenskapene til de ulike tiltakene og oppsummerer de dokumenterte erfaringer hittil.

Studiene gir også en oversikt over det teoretiske grunnlaget for resultatbaserte finansiering og drøfter den terminologien som brukes.

Resultatbasert finansiering innebærer følgende to elementer:

- 1) At betaling baseres på oppnådde resultater

2) At relasjonen mellom betaling og resultater er forhåndsdefinert

Hovedforskjellen mellom de ulike formene for resultatbasert finansiering er om resultatene knyttes til individer, organisasjoner eller stater.

Hovedfunn

Studiene finner at beslutningene om bruk av resultatbasert finansiering i norsk bistandsforvaltning i stor grad har vært politisk motivert. I liten grad bygger beslutningene på dokumentasjon av erfaringer. Dette innebærer at oppleggene for resultatbasert finansiering ikke er tilstrekkelig tilpasset den sammenhengen de skal fungere i. Oppleggene har en tendens til å være bygget over samme lest uansett om det dreier seg om stater, organisasjoner eller individer. Det positive unntaket er innen internasjonal helse der resultatbasert finansiering er velprøvd og relativt godt dokumentert.

Alle bistandsformer gir incentiver som vil påvirke atferd i en eller annen retning. I resultatbasert finansiering er dette enda mer eksplisitt. Det blir derfor desto viktigere å grundig analysere, som del av programteorien, hvordan finansieringen skal bidra til endret atferd, og vurdere mulige negative konsekvenser. Det kan være høy risiko forbundet med å knytte finansiering til resultater. «Do no harm» er et viktig prinsipp bistandsaktører forpliktet seg til i den internasjonale prosessen knyttet til bistandseffektivitet for noen år siden (ref. Paris-erklæringen mv.).

Noen mulige negative effekter av resultatbasert finansiering er at:

- Resultater knyttet til spesifikke oppgaver vil kunne føre til at andre og viktige oppgaver nedprioriteres (Eksempler: Knytted resultatene til mer effektiv tidsbruk kan det føre til at helsearbeidere fokuserer på de pasientene som er enklest å behandle. Knytted resultatene til økt læringsutbytte kan det føre til at lærerne fokuserer på de elevene som ligger rett under ståkarakter for å øke andelen som består eksamen).
- Den indre motivasjonen kan erstattes av ytre motivasjon, noe som også kan føre til at man på sikt kun gjør det man får betalt for. (Per-diem-støtte for å delta på møter kan ha en slik effekt; man går kun på de møtene som gir betaling).
- Finansiering knyttet til resultatoppgåelse på noen indikatorer kan føre til feilrapportering for eksempel ved at man pynter på statistikken. Hvis utdanningsfinansiering knyttes til antall elever per skole, kan dette gi skoler incentiver til å øke innrullingsstatistikken. Dette har i noen tilfeller blitt dokumentert ved at administrative tall har vist sterk økning i innrullingsraten, mens andre uavhengige datakilder har vist uendrete rater (se Jerven 2013¹).

Dette er ikke nødvendigvis argumenter mot resultatbasert finansiering, men det fordrer høy grad av bevissthet. I tillegg kan det være slik at positive effekter anses større enn de negative, slik at nettoeffekten blir positiv. Det betyr at det kan være nyttig med piloter som evalueres før man evt. oppskaleres. Et positivt aspekt ved resultatbasert finansiering er at det i seg selv kan bidra til sterkere monitorering, noe som også kan gi bedre læring.

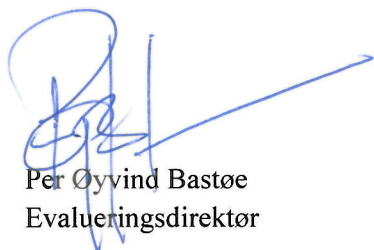
---

¹ Jerven, M (2013) *Poor Numbers: How we are misled by African development statistics and what do to about it*. Itacha, New York: Cornell University Press.

Anbefalinger fra Evalueringsavdelingen

I tråd med funnene i studiene og diskusjonsnotatet anbefaler Evalueringsavdelingen at ansvarlige avdelinger sikrer at følgende tre momenter er på plass:

1. Resultatbasert finansiering må vurderes opp mot andre former for finansieringsmekanismer, også med tanke på kostnadseffektivitet.
2. Det må utvikles særskilte endringsteorier for hvert enkelt program for resultatbasert finansiering, tilpasset den konkrete konteksten finansieringsformen skal fungere i forhold til. Spesielt er det viktig å kartlegge om finansieringen vil ha negative konsekvenser og hvordan disse eventuelt kan elimineres. Programmer krever ulik innretning avhengig av om resultatoppnåelsen knyttes til individer, organisasjoner eller stater.
3. Nye programmer som inkluderer resultatbasert finansiering bør med fordel pilot-testes og evalueres, både med tanke på nettoeffekter og mekanismer (hvorfor det virker eller ikke).

Per Øyvind Bastø
Evalueringsdirektør

Eva Kløve
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

Dato/ Date.

Vår ref./ Our ref.:

02.12.2015

1401443-22

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post	Land
Ass Utenriksråd for utviklingssaker	Christian Ulrik Syse	Postboks 8114 Dep.	0032 Oslo	